

Sygn. akt II UK 120/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar

w sprawie z wniosku J. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.
o wznowienie postępowania,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 10 lipca 2013 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 12 lipca 2012 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje radcy prawnej E. L.-D. - "[...]" Kancelaria Radcowsko - Adwokacka w O. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 120 zł (sto dwadzieścia) zwiększoną o stawkę należnego podatku od towarów i usług tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej wykonywanej z urzędu na rzecz wnioskodawcy w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 lipca 2012 r., III AUa [...], Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację wnioskodawcy J. S. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. z dnia 4 października 2011 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O. o wznowienie postępowania, którym oddalono odwołanie wnioskodawcy od decyzji organu rentowego z dnia

10 maja 2011 r., odmawiającej wznowienia postępowania w sprawie o emeryturę nauczycielską. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu pierwszej instancji jak i zapadłe orzeczenie, uznając że wnioskodawca nie przedstawił żadnych nowych dowodów, które nie były wcześniej znane, a które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość (art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Powyższy wyrok zaskarżył skargą kasacyjną w całości pełnomocnik wnioskodawcy, zarzucając naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię - art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez „nieuzasadnioną odmowę ponownego ustalenia prawa do świadczeń emerytalnych, w sytuacji, gdy zostały ujawnione nowe dowody i okoliczności, istniejące przed wydaniem decyzji, a mianowicie dokumenty znajdujące się w aktach ZUS, które nie były dotychczas przedmiotem analizy sądów ani organu rentowego i nie zostały włączone w poczet materiału dowodowego, a które to mają istotny wpływ na ustalenie prawa do świadczeń”, oraz przepisów postępowania – „art. 401 k.p.c. i następne”, wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania, w tym kosztach pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że jest ona oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.) rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków

odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

- 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
- 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
- 3) zachodzi nieważność postępowania lub
- 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Jeśli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje na oczywistą zasadność skargi (tak jak w ocenianej sprawie), to w jego uzasadnieniu powinny się znaleźć odpowiednie wywody potwierdzające tę okoliczność. Skarga jest bowiem oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437). Innymi słowy przesłanka ta zachodzi wówczas, gdy naruszenie prawa jest od razu widoczne, bez potrzeby głębszej analizy prawniczej, gdy podniesione

zarzuty naruszenia wskazanych przepisów są zasadne *prima facie*, bez dokonywania głębszej analizy tekstu tych przepisów i bez doszukiwania się ich znaczenia. W rozpatrywanej sprawie jej przedmiotem nie było prawo do emerytury nauczycielskiej, ponieważ spór o to prawo został już rozstrzygnięty prawomocnymi wyrokami Sądów: Okręgowego w O. z dnia 12 marca 2009 r., oraz oddalającym apelację wnioskodawcy, Apelacyjnego w [...] z dnia 12 marca 2009 r., oraz ponownie wobec kolejnego wniosku wnioskodawcy o emeryturę nauczycielską; wyrokiem Sądu Okręgowego w O. z dnia 5 marca 2010 r. oraz oddalającym apelację wnioskodawcy wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 17 sierpnia 2010 r. W tej sytuacji dochodzenie tego świadczenia bez wzruszenia powyższych wyroków stanowi przeszkodę procesową z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. W związku z powyższym zasadnie organ rentowy potraktował kolejny wniosek wnioskodawcy jako wniosek o wznowienie postępowania regulowany przez art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a Sądy obu instancji trafnie uznały, że wniosek nie powoływał przesłanek zawartych w art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Z materiału sprawy wynika, że powoływane przez wnioskodawcę okoliczności, nie są nowe, nie zostały także w poprzednich postępowaniach pominięte, ale nie uwzględnione przez organ rentowy, z którą to oceną wnioskodawca się nie zgadza. Kwestia zaliczenia pracy w [...] zakładach [...] w G. była przedmiotem analizy organu rentowego oraz Sądów, które prawomocnie oddaliły jego odwołanie i apelację. Wobec materii sprawy ogólnie trzeba przypomnieć, że sformułowane w art. 114 ust. 1 ustawy w emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na zasadzie alternatywy nierozłącznej, przesłanki wznowienia postępowania to przedłożenie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń bądź ich wysokość. Z treści powołanego przepisu można wyprowadzić wniosek, iż hipotezą omawianej normy prawnej objęte są tylko okoliczności nieznane organowi rentowemu, ale istniejące przed wydaniem decyzji, bowiem z użytego w tym przepisie sformułowania „ujawniono” wynika, że chodzi w nim o okoliczności nieznane organowi rentowemu w chwili rozstrzygania o prawie do świadczenia. Ta instytucja wznowienia postępowania w sprawach z zakresu

ubezpieczeń społecznych oznacza nadzwyczajną kontynuację postępowania w tej samej sprawie, w której organ rentowy ma możliwość zniwelowania własnego uchybienia powstałego przy ustalaniu prawa do świadczenia, natomiast zainteresowany uprawniony jest do ubiegania się o świadczenie, którego mu nie przyznano, jeżeli wcześniej nie powołał się na okoliczności lub nie przedstawił dowodów uzasadniających powstanie takich uprawnień.

Z tych względów, gdy nie wykazano oczywistej zasadności skargi, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie § 11 ust. 2 i § 12 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.), uwzględniając taryfowe wynagrodzenie pełnomocnika.